Nu se găsi nimenĭ, care să-i respundă, căcĭ risul Sofiei Tunea nu sĕ putea lua drept respuns, de óre ce ridea mereu.

Elena Pipirig reincepu decĭ:

La Elena.

Resunaţĭ strune, cântaţi-i slavă
Căcĭ mai frumósă ca ea şi mai....

— Slabă — o intrerupse Greţescu, după obiceiul seu de a lua in ris tóte ce nu s'atingeau de bancheriă.

— Ba cu glavă — obiectă Chichitu, — căcĭ se rimédă mai bine:

Sofia Tunea ridea de resunau casele.

Elena Pipirig deveni galbină ca céra, poetul Pricopsea roşu ca para focului

— Hai Mario să mergem — ḑise Elena către soră-sa cu vocea inecată de lacrimĭ.

— Poftiţĭ, ve voi conduce eu până a casă — erupse Pricopsea tremurând de necaz.

La aceste cuvinte se făcu o resvrătire intrégă in societate.

Fetele sĕ ridicară de pe scaune şi impresorară pe cele douĕ surorĭ, ér feciorii merseră să-ĭ vorbéscă lui Pricopsea.

Vĕ rog, vĕ rog, să nu vĕ duceţĭ, — implora Lucreţia speriată, că prin acest incident sĕ va sparge societatea şi că acésta va avea urmărĭ rele.

— Cum sĕ ve duceţĭ — adause Ilie. — Vom incepe jocul proverbelor şi tocmai D-v. sĕ lipsiţĭ la acel joc, care sciţĭ cele mai frumóse proverbe.

— Décă mĕ iubescĭ — ḑise acum şi Olimpia cătră Elena Pipirig, — stai, nu te du, nu ne strica societatea.

— Nu fi prost — şopti Chichitul la urechile lui Pricopsea, — remâneţí aicĭ. Décă vĕ duceţĭ, o să-ţi stric şi eu rostul cu representaţiunea dramei tale.

Acéstă ameninţare a lui Chichitu avu efectul dorit. Pricopsea scrisese o dramă pe care o presentase la direcţiunea teatrului naţional din Bucurescĭ şi care i se respinsese.

El voia sĕ arĕte lumei, că aceia direcţiune nu inţelesese drama sa, şi isbutise a indemna o societate de diletanţĭ, ca s'o reprisinte la Bidinescĭ. De la acéstă representaţiune ascepta statorirea nemurirei sale, căcĭ era convins că publicul va fi extasiat de frumseţa opului sĕu, şi că tóte scenele române, aflând de succesul miraculos, sĕ vor bate in capete — de la mic pân' la mare, de la trupa migrătóre de sub direcţiunea junelui Neghiobescu,

până la teatrul național din Bucurescĭ, după drama sa.

Chichitu i-ar fi putut strica in adevĕr rostul, de óre-ce el era acela, care dispunea de scena pe care aveau sĕ joce diletanțiĭ drama lui Pricopsea.

— Dră Elenă — dise el dar — gluma, ce-i drept, a fost necuviinciósă, dar s'o ignorăm. Nu merită să contrariăm pentru acésta o societate intrégă.

— Bravo, bravo, strigară tineriĭ, toțĭ cu excepțiunea lui Grețescu. Și D-sórele aplaudară tóte, ér Sofia Tunea ridea de sĕ prăpădea.

Incepură acum jocul proverbelor. Lucreția propuse că Elena sĕ mérgă intâi afară, i dete profia ca s'o imbuneze.

Étă procedura la acest joc.

Un membru al societățeĭ ese afară. Altul propune un proverb compus tocmai din atâtea cuvinte, câțĭ membriĭ sunt in societate. După ce s'a invoit societatea asupra proverbului sĕ chiamă persóna exchisă, care adresă de-a rândul câte o intrebare, către fie care persónă din joc. Persóna intrebată trebuie să respundă indată și este datóre a aplica de a rândul câte un cuvênt din proverb. In fine trebuie să sĕ ghicéscă proverbul din partea

respectivului Décă nu ghicesce dă un gagiu. Tot asemenea sunt datóre a da câte un gagiu tóte persónele care nu vor fi rĕspuns indată, séu vor fi respuns rĕu.

Elena Pipirig eşise dar afară.

Pricopsea fu provocat sĕ propună un proverb.

El acceptă, căcĭ acum i veni rondul să lovéscă in Greţescu. Preparase deja pentru acest scop un versuleţ. Étă-lŭ:

De-ar avea un car de banĭ.
Ce folos décă-i ţigan.

— Bravo, — strigară érăş tinerii cu toţiĭ şi érăş cu singura escepţiune a lui Greţescu, care îş muşcă buzele, dar tăcu, ca se nu sĕ dea de gol.

Elena Pipirig fu recondusă in societate.

— Nu eşcĭ şi D-ta de părere — sĕ adresă mai intâiu către Cocleanu — că grăsimea la porcĭ sĕ preţuesce mai tare.

Altă lovitură pentru Greţescu.

— Ba da — respunse Cocleanu resucindu-şĭ mustăţile — d e - a r sci toţĭ porciĭ acéşta, n'ar ride de cei slabĭ.

— Fórte bine — aprobă Pricopsea.

— Hi, hi, — ho, ho, ha, ha, resună din colţul unde şedea Sofia Tunea.

— Ce ai face décă ai avea mai multă minte in glavă. — intrebă acum Elena pe Chichitu

— N'aș avea nimic in contră — respunse acesta.

— Ho, ho, — hi, hi, ha, ha, resună érăș din colțul Sofiei

— Cum iț place acest joc, — intrebă Elena pe Severin. Acesta era cufundat in alte gândurĭ, retăcea prin cliseiu, căcĭ ședea lingă Olimpia și avea din când in când ocasiune, de a se atinge de haina ei: și la rĕndul sĕu era atins adeseorĭ de suflarea ei profumată, și săgetat la inimă icĭ colea prin o căutătură din ochiĭ ei blăjinĭ.

— Fórte bine — respunse el decĭ acum

— Gagiu, gagiu, — strigară cu toțiĭ, — trebuie se daĭ un gagiu, căcĭ n'ai rĕspuns bine, n'ai aplicat cuvêntul u n, care este la rĕnd.

Severin dete lanțul sĕu de aur drept gagiu.

Elena stete acum puțin pentru a-șĭ combina cuvintele, adică cele douĕ dintâiu, căcĭ despre al treilea scia, că trebuie să fiă u n. Apoi merse la Catinca Opopoi cea simțitóre séu sentimentală despre care se ḑicea că-ĭ curtenita de Grețescu și o intrebă:

— Ce-țĭ place mai bine mintea séu baniĭ.

D-ra Opopoi se simţi atinsă şi tăcu, decĭ fu condamnată să dea un gagiu. In locul ei strigă Sofia Tunea:

„Un car de banĭ! dar şirétă mai escĭ Eleno, hi,-hi, ho, ho, ha, ha, cum de-ai ghicit aşa de grabă:

Cei laltĭ se superară pe Sofia. că nu-şĭ putu ţine gura, şi o condamnară a da un gagiu.

— De-ar avea un car de banĭ — dise Elena Pipirig privind cu intenţiune spre Greţescu, — bine am nimerit cuvintele dintâi? —

— Ce folos décă-i ţigan — complectă Greţescu cu dispreţ, şi fu şi el condamnat a da un gagiu.

Ghicitura era decĭ terminată. acum urma a doua parte a jocului. adică rescumpărarea gagiurilor.

VIII.

Primul sărutat.

Ultima raţiune, scopul final, esenţa tuturor jocurilor de societate intre juneţa din Bidinescĭ, era tot de-a-una rescumpărarea gagiurilor. Orĭ-ce

joc s'ar fi intreprins, — spiritual, ca jocul proverbelor séu nespiritual, ca — dar ce ni va servi numirea, fără descrierea lor, in sfirşit tóte jocurile n'aveau alt scop de cât stringerea de gagiurĭ pentru a' fi rescumpĕrate.

Severin Dor — nu asisase incă nicĭ o dată la o execuţiune de acéstă natură, el dară nu puse nicĭ un preţ pe procedura, ce îş luase inceputul. Cu atât mai frementat era restul societăţiĭ, in asceptarea — dulcelor pedepse.

Olimpia, mai cu sémă abia mai putea resufla. Ea pleca ochiĭ in smerenia, ca o mirésă inainte de a fi dusă la altar. Sênul ei fraged era in o palpitaţiune penibilă.

— Cu gagiul din mâna mea ce se va intimplá? — strigă acum Ilie Mogoşan, care luase un gagiu, şi-lŭ ascunsese in mână.

— Sĕ facă puntea — respunseră uniĭ.

— Sĕ facă puntea — aclamară cei lalţĭ.

Greţescu să facă puntea! — ḑise acum Ilie, arătând gagiul, pe care-lŭ dase acest bancher greţos.

Cunoscĭ acéstă penitenţă? intrebă Chichiţu pe Severin Dor, pe când sĕ făcea preparativele executăreĭ din partea lui Ilie.

— Nu, respunse Severin.

— Să-ți-o explic, — urma Chichitu. — Etă l'a luatu intâi pe Grețescu, care este dator a rescumpĕra gagiul și l'a pus cu spatele de părete. Acum Grețescu va dice că vrea sĕ facă un pod, și că-i trebui cutare lucru, bună óră scândură. Ilie-lŭ va intreba „cine să fiă." el va numi o domnișóră care va fi datóră a veni și a se pune față cu el, acéstă Dra va chiema tot cu acceiaș formalitate pe un tînĕr, care se pune cu spetele spre Dră; tinĕrul érăș o Dră și așa mai departe, până nu mai sunt părechĭ in societate. După ce s'au aședat tóte persónele in acest mod, Ilie va dice „acum voi găti podul," una, doue, trei" numĕrând trei va da in pălmĭ, atuncĭ tineriĭ sunt datorĭ a sĕ intórce si a săruta pe domnisórele care le stau in dos; penitențiarul, stând cu spatele spre părete, va trebui drept pedépsă — să sărute păretele. —

Severin remase uimit la acéstă explicare. Credea, că n'a ințeles bine.

— Cum, penitența sĕ termină prin sărutărĭ?

— Da, și lucru cel mai plăcut pentru noi este, că din alegerea ce fac D-rele, putem cunósce pe cine preferă fie-care din ele mai mult, — respunse Chichitu.

— Cum așa, — intrebă Severin cu totul perplecs.

— Apoi de, ele tóte sciu, că vor fi sărutate de acela pe care-lŭ chiamă.

— Așa! — făcu Severin, — bine dicĭ. căcĭ cel chemat se intórce și sărută pe acea care l'a chiemat. Bine dicĭ....

Chiemările incepuseră deja. Severin tremura de frică și de asceptare. I era frică să nu fiă cumva provocat de vr'o altă D-ră, și ascepta se vedă décă Olimpia il va numi pe el. Simțea că intregul sĕu viitor, că sórtea, că fericirea sa atirnă de la acel joc destul de frivol.

Apoi érăș dorea să fiă chemat de altă Dră, pentru ca sĕ remână mai bine nedecisă sórtea sa, de cât să sĕ decidă in contra dorințeĭ ferbinte a sufletului sĕu.

Jocul inainta mereu, dar inainta cu mult prea incet pentru Severin, și pentru Olimpia, care și ea dorea, când sĕ fiă chemat Severin de altă, când să nu fiă chemat.

Sĕ aședară aprópe tóte părechile, și numele Olimpiei nu fusese incă pronunsat.

Acum sĕ provocase Lucreția, ea numi pe Ilie.

el, el, in fine chiemă pe Olimpia, și ea — cu vocea aprópe stinsă șopti numele lui Severin.

Sórtea era decisă.

Ilie dete semnalul.

Mai tóte fetițele fugiră, numai Olimpia ea singură, remase pe loc. I lipseau puterile? Credea ea că Severin nu va sci că trebuie să o sărute, orĭ dorea acest sărutat? Nu scim! Scim numai că Severin se intórse și depuse o fragedă sărutare pe buzele delicate ale Olimpiei. Ambiĭ fură electrisațĭ de primul lor contact intim. Nicĭ el, nicĭ ea, n'au sciut nicĭ o dată ce s'a mai petrecut in acea séră.

El n'a sciut cum a ajuns a casă in hotelul sĕu, ea n'a sciut cum s'a pomenit in patul ei virginal.

IX.

Casina.

Severin nu dormise tótă nóptea. Imaginele de fericire care de care mai seducătóre, care de care maif ermecătóre nu-i dedau pace. Când inchi-

dea ochiĭ, o vedea pe dènsa in splendórea cea dulce cu care fantasia inimilor tinere impresóră tot-de-a-una pe ființa adorată. Vedea surisul ei ingeresc, vedea ochiĭ ei blăjinĭ, gurița ei — ah, acea guriță de pe care sorbise nectarul fericirei. Sări in sus, merse la ferèstră o deschise și privi la lună, la cerul preserat cu miliardele de stele, oftă, și privi din nou până când fu luat de fiorĭ. Aerul recoros, care precede reversatul zorilor il pătrunse. Se intórse érăș in pat și adormi tocmai când prima radiă a aurorei incepu a colora in depărtare cupola auriă a cerului

Când se desceptă, sări cu amêndouĕ picerele din pat. Era ḑi deplină. Vuetul difus ce venea de prin curtea hotelului, de pe stradă, la auḑul seu, i anunța, că era târḑiu. Se imbrăcă de grabă; i era frică sĕ nu intârḑiese cumva, căcĭ avea de gànd să-șĭ facă visita oficială la cocóna Varvarița și se cèră pe Olimpia de soție.

In puține minute îș termină toaleta de gală, puse mănușĭ și merse pe stradă. Aicĭ vĕḑu că prea sĕ grăbise. Nu era de càt la ḑece óre, ér visitele marĭ nu sĕ pot da de cât după douĕ-spre-ḑece. Pànă atuncĭ mai avea douĕ óre, douĕ eternitățĭ. In ce mod să le petrécă?

Iş aduse aminte, că nu fusese încă la casina română din Bidinescĭ, şi sĕ hotărî a merge acum acolo, să-şĭ petrécă timpul, până la visită, cu lectura jurnalelor.

Ce decepţiune îl aştepta pe Severin. El credea, că oraşul Bidinesci, reputat de opulent şi cu o populaţiune désă de Românĭ va dispune de o casină, décă nu mai splendidă, dar cel puţin tot atât de frumósă, ca cafenelele publice din oraşele marĭ.

Insĕ acéstă aşteptare a sa fu fórte înşelată. Chiar exteriorul caselor în care se afla casina nu era nicĭ decum atrăgător; apoi curtea era atât de murdară şi scara atât de neîngrijită în cât i sĕ părea lui Severin, că merge în visuinea unui ovreiu, cum i se întimplase de vr'o douĕ orĭ, în timpul studiului sĕu, pentru a-şĭ zălogi ceasornicul.

Scim că Severin era cam superstiţios. Aspectul desplăcut ce i se presinta aicĭ, i păru ca un semn rĕu pentru întreprinderea cea însemnată pe care o intenţiona el astădĭ. Voia să sĕ întórcă de pe scară, dar apoi se gândi, că interiorul casinei i va risipi, prin comfortul sĕu, morositatea repentină de care fusese apucat acum.

Interiorul casineĭ însĕ. corespundea pe deplin cu esteriorulu sĕu. Nisce odăĭ mititele, rĕu dispuse, cu tavanul jos, cu ferestriĭ micĭ, fără ventilaţiune, prin urmare infectat de fumul ciubucelor şi de respiraţiunea visitătorilor. Mobiliariul din dile bătrâne, amestecat cu unele piese noue.

Severin éra cu totulu desamăgit. Trecu din o odaiă in altă. Nicĭ un om, afară de un băiat nepieptănat. Acum intră in o a treia odaiă. Aicĭ erau mai mulţi Domnĭ împrejurul uneĭ mese; jocau in cărţi. Severin voia să sĕ retragă, dar unul dintre jucătorĭ îl vedȋu şi-lŭ recunoscu: acest jucător era Doctorul Vasilie, care sĕ sculà indata de la mésă şi merse intru intimpinarea lui Severin, incepĕnd a face onorurile casineĭ.

— Nu corespunde demnităţieĭ oraşiului nostru, — dise Vasilie, — şi am putea avea alte incăperĭ. Am şi stăruit mai mulţĭ dintre membriĭ, ca să eşim din acéstă murdărie, dar bătrĕniĭ ne fac o opoziţiune inverşunată, nu voiesc, o dată cu capul, să părăsescă aceste localităţĭ, pe care le-a indrăgit, de care iĭ légă miĭ şi miĭ de suveniri.

— Apreţiuesc şi eu pietatea — observà Severin, — dar numai când e bine inţelésă, —

— Așa dic și eu — adheră Ilie; apoi adause — nu poftescĭ să iai parte la un mic „ferbli", frate colegă.

— Nu, Domnule colegă, — respunse Severin cu o voce, care trăda o aversiune adâncă, — nu voiescu să te reţin de la distracţiunea Dtale, te rog reocupă locul Dtale la mésa de joc. —

— Îţ mulţămesc prea mult pentru delicateţa Dtale, dar nu ţin nicĭ de cum la acea distracţiune, cum îţ place a numi jocul de cărţĭ. Prefer tot de-a-una a-mĭ petrece in alt mod, și décă nu-ţĭ sunt neoportun, te rog a accepta societatea mea.

Vasilie nu spunea deplinul adevĕr. El s'ar fi intors bucuros la mésa de cărţĭ pentru a sĕ folosi de vêna cea norocósa de care dase in astă dimineţa, el dar ţinea la acea „distracţiune": in acest moment ţinea insĕ mai mult la societatea lui Severin, căcĭ spera a se orienta și a sĕ lamuri asupra intenţiunilor sale.

— Décă-ţĭ este tot una, te-aș ruga se trecem in altă odaiă, — dise Severin, — căcĭ nu-mĭ place nicĭ măcar a privi la jucătorĭ de „ferbli".

— Bucuros — respunse Vasilie, — poftesce in cabinetul de lectură. Trebuie că ai prins o ură

fórte mare asupra acestui joc. — dise el acum după ce intraseră in acel cabinet.

— Da, o ură neimpăcăbilă, — respunse Severin.

— Curios lucru — observâ Vasilie, cam distras, căcĭ acéstă descoperire îl implu cu o satisfacţiune secretă. Dase de un punct de unde vedea un orizon nou pentru planurile sale, care după cum scim, de o cam data nu ţinteau la alt nimic, de căt de a-lŭ opri pe Severin, ca să sĕ stabilésca in Bidinescĭ. Décă ura intru atâta jocul de ferbli, atuncĭ nu putea să-i placă in societatea acelui oraş, nu putea să-i convină a deveni membrul uneĭ familie; in care chiar.... Nu-şĭ termină acéstă reflesiune, sĕ opri aicĭ, căcĭ trebuia să sĕ convinga despre gradul acelei aversiunĭ; trebuia să afle décă in adĕvĕr era destul de mare, pentru a clădi pe dĕnsul temelia machinaţiunelor sale.

— Curios lucru, — repetâ el decĭ — nu mi s'a intîmplat ca sĕ aud din gura unuĭ bărbat, unuĭ tînĕr umblat prin lume asemenea declaraţiune. Trebue că ţĭ-a adus vr'un rĕu mare acest joc, de ţĭ-a putut insufla atâta ură.

— Da, un rĕu de care nu voi uita nicĭ odată — afirmâ Severin cu un aer trist.

— Îm pare rĕu, décă prin intrebarea mea am atins făr' de voie o córdă sensibilă a inimei Dtale. Dar ḑeu nu-mĭ pot esplica, cum sĕ póte, ca un joc de cărţĭ sĕ producă asemenea impresiune, cum pare a fi produs asupra Dtale.

Severin sedus prin timbrul de sinceritate ce sciuse a da Vasilie cuvintelor sale, şi fiind deja in o dispositiune melancolică, ḑise oftând: Multe lucrurĭ sunt pe lume care cer explicare. Déca aşĭ sci, că te interesésă, ţĭ-as spune pe larg de unde-mĭ vine acéstă ură.

— Mai incape indoiélă? — sĕ grăbi a exclama Vasilie.

— Ascept cu nerăbdare să-mi spunĭ.

Severin stete puţin pe gândurĭ, apoi incepu.

X.

Istoria Iulceĭ.

— Noi Românii, cari trăim printre o populaţiune mai désă de Ungurĭ avem unu sĕmtiu mai pronunţiat, avem o iubire mai caldă pentru na-

ționalitatea nóstră, de cât Românii de prin aceste părți, la care eu nu găsesc acea exclusivitate, care domnesce pe la noi. Nu-i vorbă și pe la noi avem destui renegați, póte mai mulți încă de cât cum aveți Dv. Dar asta-i un lucru natural, este resultatul excentrităției nóstre. —

— A fost de lipsă ca să premit acéstă, pentru ca să ți-să presinte in lumina adeverată, narațiunea ce voiesc a-ți face. —

— Eu sunt orfan din vèrsta mea de 14 anĭ, orfan și de tată și de mamă. Am fost crescutu de fratele meu mai mare, cu numele Romul. El sě însurase numai cu vr'un an inaintea morți tatălui nostru și luase o ungurancă de soție. Acest pas al sěu mihnise pe tată-meu, și accelerase mórtea sa. Suferea de o bolă lenta, care in urma mihnirei sale deveni acută și i rupse fără de vreme firul vieței sale.

Frate-meu resimți cu multă durere acéstă perdere, dar in altă privinția n'avea să sě plângă de căsătoria sa. Cumnată mea Iulcia era o ființă destul de bună, fórte frumósă și din părinți cu stare. Trăia bine cu frate-meu, sě iubeau, căcĭ sě luaseră de amor.

N'avură copiĭ. Acéstă lipsă durerósă o resimțea frate-meŭ mai puțin de cât nevastă sa. El mĕ avea pe mine, care de și nu-i inlocuiam pe deplin un copil al sĕu, dar totuș i preocupam simțirile sale in acéstă privință. Din ce mergea, Iulcea devenea tot mai nemulțămită. Casa ei i sĕ părea prea liniștită. In orașul nostru este puțină societate și chiar din acésta era eschisă Iulcia prin măritișul ei. Ungurii rupseseră relațiunile cu dĕnsa ér Românii o considerau de straină și nu o primeau cu bucuria. Cu timpul totuș adună Iulcia o mică societate imprejurul ei, o societate — de jucătorĭ și jucătóre de ferbli.

La inceput nu sĕ opuse frate-meu. Din contră i părea bine, că nevastă-sa găsise puțină distracțiune. Dar acéstă distracțiune deveni incetul cu incetul o preocupațiune și la cele din urmă — o patimă.

Eu părăsisem deja casa fratelui-meu, adecă nu mai o locuiam in continuu, mĕ aflam la universitate in Viena. De-o-dată — mi veni scirea, că ceriul ar fi implinit dorința cea fierbinte a fratelui-meŭ, devenită cu mult mai fierbinte de când nu mai eram eu in casă, că adécă cumnată-mea Iulcea sĕ află in fine in posițiunea in care mai iș luase speranța de a mai ajunge.

Născu un băiat.

Îţ poţî inchipui bucuria lor.

La botez a trebuit să viu şi eu a casă. Era o veseliă nespusă, o banchetare sgomotósă, o petrecere dulce.

Studiile mě reclamau. Mě intorseiu érăş la Viena. De a casă îmi venia tot sciri bune. Aureliu, aşa-şi botezase băiatul, sě desvolta de minune, era sănătos, viguros, progresa in corp şi in spirit.

Iulcia trăia numai pentru copilul ei. Casa ei nu i sě mai părea tristă şi linişlită, acum era vieţă, era bucurie intr'ënsa. O găsiĭ de tot schimbată pe timpul vacanţielor, pe care-lŭ petreceam a casă.

In al doilea an insě constatai spre mirarea mea, că Iulcia restabilise societatea ei de ferblişti, care sě desfiinţase cu un an mai nainte. Aureliu mergea acum pe al treilea anŭ, el nu mai reclama acea ingrijiră continuă cu care trebuesc impresoraţi copilaşiĭ, păna ce nu pot àmbla şi nu pot vorbi.

Intórcerea cumnate-mi, la plăcerile ei de mai nainte, mě puse puţin in uimire. Constatai cu durere, că patima ei de joc egala, décă nu intrecea chiar iubirea ei de mumă. Simţiĭ, că şi frate-meu era nemulţămit cu acéstă stare a lucrurilor. Adese-orĭ

aveam ocasiune a-lŭ audi cum să incerca a o pune pe cumnată-mea la cale. Dar tóte cuvintele sale fură in deșert, spre nefericire, cu totul in deșert.

Severin sĕ opri aicĭ puțin: părea ca a ajuns la partea cea durerósă a narațiuneĭ sale.

Ilie, care ascultase cu mult interes, și cu o atențiune incordată, nu indrăzni a-lŭ intrerupe.

După o mică pausă Severin reincepu.

Cele urmatóre sĕ petrecură in lipsa mea. Eu mĕ intorsesem la Viena și le aflai mai in urmă.

Cumnată-mea Iulcia devenise fórte nepăsătore către fiul ei Aureliu, care era un odor pentru frate-meu. El suplinea ingrigirea de care era lipsit copilul sĕu prin patima cea órba a mumei lui, care ajunsese de a petrece mai tóte serile in societate de cărțĭ.

In o di de érnă, Romul era silit a merge in afacerĭ intr'un sat invecinat, insĕ voia să sĕ intórcă cătră séră. Inainte de a pleca, o rugă pe Iulcea să nu părăséscă casa și copilul până nu va veni el. Iulcea i-o promise cu jumĕtate gură, căcĭ tocmai cu o séra mai nainte perduse mulțĭ banĭ in ferbli și era decisă a merge cu ori ce preț pentru a-șĭ intórce paguba.

Romul zăbovi pe drum ceva mai mult. Iulcea nu voi să mai ascepte, sĕ duse la jocul ei de cărţĭ, părăsind pe Aureliu sub ingrijirea uneĭ servitóre.

Acéstă servitóre, o ungurancă, sĕ profită de lipsa stăpânilor, pentru a sĕ intâlni, cu amantul ei. Adormi pe Aurel şi sĕ duse, credĕnd, că copilul va dormi până sĕ va intórce ea. Servitórea stinsese luminarea şi aprinsese lampa de nópte. Aureliu dormi puţin, apoi sĕ desceptă. Chiemă pe tata, chiemă pe mama, chiemă pe servitórea. Nicĭ un respuns. Incepu sĕ plângă. Plânse cât plânse, apoi se sculă din pat şi sĕ apucă se caute pe tata şi pe mama prin odaiă. Lampa nu dedea de cât o lumină slabă. Aureliu luă o luminare şi o aprinse la lampă ca sĕ véḑa mai bine. Copilul neindemânatic, cum sunt toţĭ copiĭ la o vĕrstă atât de fragedă ca a lui Aureliu, sĕ atinse de flacăra lămpĭ cu degetul şi sĕ fripse: la acésta, aruncă luminarea, care se aprinsese deja, cât colea, aprópe de perdeaua ferestreĭ. Flacăra incepu sĕ consume o scândură din podinĭ, şi sĕ apropiă incetinel dar continuu de feréstră. Băiatul fu cuprins de grózã, voi se fugă pe uşă dar acéstă era inchisă cu cheia, alergă la feréstra cea laltă, o deschise şi incepu să

ţipe. Curentul de aer aţiţă flacăra şi mai tare. perdeaoa de la ferêstra cea laltă luă foc, şi se consumă in un moment, incindĕnd şi lemnăria dimprejur.

Aureliu, sĕrmanul copil, ţipa, sbera şi răcnea. Geamurile de la ferêstra care ardea sĕ spărseseră cu trosnet, flacările eşeau afară, dar cu flacările şi fumul, astfel încât Aureliu era cel puţin ferit de a sĕ ineca, dar cu atât mai tare crescea periculul de a fi ars.

Servitórea tocmai in acel moment sĕ intorcea de la intâlnirea ei amorósă. Vedênd văpăile la ferêstră sĕ ingrozi, îş perdu capul şi in loc de a alerga intru scăparea copilului, fugi, strigând: „ajutor, arde, foc". „Las' sĕ ardă!" diceau ungurii, că arde la român.

„Las' sĕ ardă" diceau românii, că arde la unguróică.

„Dar copilul! móre copilul!" striga servitórea.

„Las' sĕ móră puiul de român" diceau ungurii.

„Las' sĕ móră puiul ungurenceĭ" diceau românii.

— Dai din cap, Domnule Pizmă, nu ţĭ vine să credĭ, că să află ómenĭ atât de incăiniţĭ, pentru a

refusa in momentul primejdieĭ supreme ajutorul lor din consideraţiunĭ naţionale. Să vede că nu sci încă ce va se dică fanatismul, fiind-că te-a ferit ceriul de a-lŭ incerca. Atât româniĭ cât şi unguriĭ erau duşmanĭ casei luĭ Romul, causa indărjelei lor să trăda prin respunsul ce dedeau servitórei, care striga mereu intru ajutor. Da, până la acel punct deplorabil ajunsese populaţiunea orbită de fanatismul naţional.

Aureliu era încă la ferestră şi striga, acum striga insĕ cu vocea răguşită, dar tot mai striga, semn, că-şĭ era incă in fire.

Servitórea alerga ca nebună, smulgându-şi perul, şi vaetându-se....

Frate-meu avusese tótă diua o presimţire de unu rĕu, de o nefericire mare. El venea in fuga cea mai mare a cailor sĕi a casă. Intrând in oraş audi alarma de foc, căcĭ in fine totuş sĕ găsiseră ómenĭ, care fără se intrebe de naţionalitate alergau la potolirea focului.

Nu ţinu mult şi Romul aflase că ardea chiar la el. Îţ poţi inchipui spaima sa. „Aureliu“ fu primul sĕu gând, „mână“ primul sĕu cuvênt, şi: „mână“ răcni el încă odată, cu tóte că trăsura mergea, ca fulgerul.

Cu cât să apropria mai mult de casele sale cu atât devenea mai nerăbdătór.

„De bună séma sĕ va fi dus Iulcea la afurisitul joc de cărţi. — sĕ gândea in sine. — Va fi lăsat casa pe mânile servitórelor. Dar Aureliu, Aureliu, — sĕ intreba el ingrozit.

Ajunseră in fine. Când sĕ opri trăsura şi hurducatul ei. Romul audi, séu credea că aude, vocea văelătóre a copilului sĕu. In curte incă nu era nimen. Văpaile care eşau din feréstră, dedeau destulă lumină, dar fumul invălea cele lalte părţĭ ale caseĭ, aşa incât Romul nu putea vedea pe Aurel, care incă tot era la feréstră, şi scotea din când in când un ţipet răguşit. O suflare de vĕnt risipi acum puţin nuoriĭ de fum şi Romul dări, pe fiu-sĕu la féreastră.

— Vai — răcni el, apoi sburând din trăsură, ajunse in doue săriturĭ la uşă, urcâ scările luând tot câte trei trepte, ajunse la uşa odăei cea inchisă, o sfărămâ cu o singură lovitură de picior şi alergâ la copilul sĕu. Pe Aureliu îl părăsisera puterile, căḑiuse in leşinĭ. Romul îl luâ in braţele sale viguróse şi voi să sĕ intórcă pe unde venise, dar vai, focul apucase deja uşa care ardea cu

flăcări. Nu mai era cu putință a eși p'acolo. Altă cale de cât ferestra nu mai era. Romul alergă acolo, mesură cu ochii inălțimea și se infioră, căci săritura de acolo ar fi fost prea periculósă.

„Scări! aduce-ți o scară!" sbieră el din tóte puterile către ómenii, care incepuseră a se aduna prin curte.

Alergară vr'o doui inși, ca să aducă scara.

Periculul devenea tot mai mare. Odaia ardea tótă și flacările incepeau a se apropia și de feréstră, Romul fu silit a se urca pe feréstră pentru a se feri pe sine, pe copilul seu de pojar. Hainele sale incepură deja a se pîrjoli, și ómenii cu scara încă tot nu veniau. Acum, acum in fine sosiră, puseră scara la zidul caselor spre feréstră, dar vai, era cu mult prea scurtă.

„O targă" racni-acum Romul apucat de gróza disperărei. Dar nimen nu-lŭ ințielegea. N'avea in cotro. Romul trebuia se sară cu Aurel din feréstră, décă nu voia se fiă consumați de foc. In acest moment zări in trăsura sa, — care remasese in curte, după ce se luaseră cai, ca s'aducă o tulumba, — păturile de cai.

— Luați o pătură din trăsură, și țineți-o

ca sĕ sar pe ea, strigă el acum. De astă dată intențiunea sa fu ințielésă. Patru bărbațĭ viguroși ținură pătura de câte-și patru colțurĭ, Romul sĕ opinti, strinse pe Aurel mai bine și sări — sbură spre pătură, cădu pe ea, dar unul dintre cei care o ținea, scăpă colțul și Romul alunecă jos.

Un țipet de spaimă eși din pepturile asistenților. Romul nu lăsase pe Aureliu din brațe, nicĭ chiar acum după ce căduse la pămênt, unde stetea lungit și fără simțire.

Îș frânsese un picior. Aureliu scăpase fără nicĭ o vătămare, insă era leșinat....

Iulcea nicĭ in astă séră n'avusese noroc in ferbli, perduse apróре toțĭ banil ei. De-o-dată i veniră patru șepțĭ, lucru rar, o carte dintre cele mai marĭ, dar — Dta care pricepĭ acest joc, trebue să scĭĭ mai bine, de cât mine, care nu-lŭ cunosc. — Din intimplare și cei lalțĭ jucătorĭ aveau cărțĭ bune, astfel sĕ incinse o luptă inverșunată, un joc mare. Care de care da și cerea mai mult in mai mult. Sĕ adunaseră sute de fiorinĭ in joc. Iulcea sĕ aprinsese. Iocmai scotea brățalele ei, ca se le arunce in farfuriă, cerênd de o dată suma cea mai mare ce sĕ putea cere, doue séu trei sute de fiorinĭ. In acel moment sĕ audi alarma: „Arde, foc“.

Jucătorii de cărţĭ erau atât de preocupaţĭ, incât nicĭ unul nu luă in sémă aceste strigăte. Unul dintre ei, era tocmai gata sĕ dea suma cerută, când de odată sbieră cineva, „Dómnă Iulcio, iţ arde copilul, focul e la Dta.“

Iulcea inmărmuri la acéstă scire ingrozitóre. Aruncă cărţile cât colea, apoi érăş, par'că iş luă séma, stete un moment mută, căscă de vr'o douĕ orĭ gura, fără a fi in stare de a ḑice un cuvênt, in fine ḑise spre spaima asistenţilor, carĭ remaseră cu toţiĭ impetriţĭ şi căutau cu uimire la apucăturile Iulcei: „Dai, orĭ trag baniĭ.“

— Pentru Dumneḑeu“ exclamă acum cineva, sĕ lăsăm cărţile şi sĕ mergem la foc, doar de vom mai scăpa copilaşul.“

— Să mergem, — ţipă Iulcea, — dar am avut patru şepţĭ, patru şepţĭ.“

Iritaţiunea jocului, potenţată prin vestea infricoşată, iĭ luaseră minţile.

Cumnată-mea este incă şi astăḑĭ in casa nebunilor, unde repetă neincetat „patru şepţĭ, patru şepţi“ frate-meu a remas schiop de un picior, ér nepotu-meu Aureliu, n'a putut suporta crâncena alteraţiune pe care o indurase cu ocasiunea sinistrului — a murit după o lângeḑire indelungată.

Ĕtă de ce mĕ ingrozesce acest joc de cărţĭ, şi ĕtă de ce nu-mĭ mai place a casă la noi, şi de ce am jurat vecĭnică ură acelora care exageréză simţul naţionalităţei până la ura neimpăcată cătră naţionalităţile streine. şi in fine ĕtă, de ce-mĭ ḑic tot de-a una, că D-ḑeu, sĕ me feréscă de un amor cătră o fétă de ném strein, căcĭ acel amor ar trebui să fiă, séu din partea mea, séu din partea ei aşa de mare, in cât sĕ stingă simţurile cele mai fragede, sădite prin datinele sacrate ale copilărieĭ in inimile nóstre, incât sĕ năbuşéscă şi sĕ stingă cu totul inbirea nobilă cătră némul nostru; ar trebui cu un cuvênt sĕ ne facă renegat pe vr'unul dintre doi. Ear décă amorul nu ar avea acéstă putere, atuncĭ efectul sĕu ar fi şi mai rĕu: ar fi desbinarea vieţei conjugale, de care să ne feréscă cerinl, chiar decă n'ar avea acele urmări funeste, pe care le-a avut căsătoria frate-meu.

XI.

Uneltiri.

După ce-şĭ exprimase Severin in ast mod convincţiunile sale, tăcu.

Tăcu şi Vasilie, părea a fi induioşat: părea numai dar nu era. El îş incorda tótă inteleginţa sa, pentru a sĕ profita cu dibăcie de bogatul material, pe care-lŭ părăsise Severin la discreţiunea sa, in profitul planului sĕu celui egoist.

— Eu — ḑise el, in fine, har Domnului, n'am avut sĕ suport nicĭ cea mai mică durere pornită din aceste sorginţĭ, şi totuşĭ sunt de aceiaş părere cu Dta. Nimic mai urit de cât o femeie care jócă in cărţĭ, şi incă jocurĭ hazardóse. Acésta o sciu din experienţă, căcĭ, durere, pe la noi s'a incuibat acest rĕu, el există, chiar in sĕnul familiei mele. — Cuvintele din urmă le ḑisese rar şi apăsat, aruncând pe furiş o privire asupra lui Severin pentru a vedea efectul lor.

— Soţia Domniei tale? .... intrebà Severin cu compătimire.

— Şi soţia mea, dar mai cu sémă sóră-sa, Varvariţa Dode! ...

— Dómna Dode? nu sĕ póte: — exclamà Severin cu un gest de surprinsă durerósă.

— Ba vai, se póte şi incă prea să póte, — afirmà Dr. Vasilie cu o voce lamentabilă.

— Dar va fi jucând numai din când in când,

de petrecere, nu ca sèrmană lulcea? — intrebâ acum Severin cu o stranià insistință.

— Nu indrăznesc a afirma, că jocul de cărțĭ și anume jocul de ferbli ar fi in stare a o duce până le nebunie, dar déca s'ar intimpla cumva nu m'ar prinde mirare, — dise la asta Dr. Vasilie. — Ce ai pentru D-deu, — sě intrerupse acum, iț este rěu? te prinde frigurile, de tremurĭ așa

— Nu am nimic, — respunse Severin, care fusese in adevěr apucat de spasme nervóse, la acêstă descoperire funestă, — narațiunea ce ți-am făcut mi-a iritat nervele, dar va trece, cum voi eși la aer. —

— Te voi conduce până acasă și-ți voi scrie o poțiune recoritóre. —

— Îț mulțămesc, Domnule colegă, im cunosc natura, puțin aer próspět mě va restabili indată. —

— Totuș îm vei permite a te conduce până in strada * * *, până acolo avem una și aceiaș cale.

— Șeḑi in acea stradă, intrebà Severin cu interes, căcĭ tot acolo ședea și adorata sa Olimpiă.

— Nu, dar am să fac o visită la cumnată-mea Dode. —

— Este cineva bolnav — intrebâ Severin speriat.

— Nimeni, pe cât sciu, — respunse Dr. Vasilie, — insĕ fiind doctor de casă am luat obiceiul a merge din când in când și nechiemat acolo.

Vasilie nu spunea adevĕrul. El nu mergea nechiemat séu fără interes nicĭ o dată la cocóna Varvarița. Nu spunea adevĕrul cât in privința motivului visitei sale ér cât despre visita insăș era decis a o face, căcĭ voia să spună cât mai curênd cumnate-si despre aversiunea ce avea Severin către jocul de cărțĭ pentru ca s'o intărite prin acésta in contra lui.

— Vedĭ că mi-a trecut — dise Severin după ce coboriseră amândoi scara și eșiseră pe stradă. — Aerul curat, — după cum ți-am spus, — este celmai bun remediu pentru mine in asemenea casurĭ.

Nicĭ Severin nu vorbise acum adevĕrul, căcĭ atacul iĭ trecuse incă mai de nainte, din momentul când audise că Vasilie voiesce sĕ mérgă la Dómna Dode.... Îș aduse aminte, că și el plecase de a casă anume cu acelaș scop și sĕ intrebase, că ce să facă acum, după ce aflase acea imprejurare nefericită despre muma Olimpiei sale; Severin incepuse deja a numi pe Olimpia — a sa.

Vasilie nu rĕspunse nimic la observarea lui Severin. Merserĕ vr'o câţĭ-va paşĭ in tăcere. Vasilie urzia mereu la intriga sa, potrivind in sine cuvintele prin care se aţiţe mai bine pe cumnată-sa in contra lui Severin, ér acesta chibzuia ce sĕ facă. Sĕ mérgă şi el la cocóna Varvariţa, sĕ mai persiste in decisiunea sa, de a-şĭ lega sórtea cu Olimpia acum după ce aflase de patima fiitórei sale sócre, orĭ să părăsescă intenţiunea cu totul, orĭ sĕ mai amêne decisiunea până va fi aflat starea lucrurilor mai de aprópe. —

Amorul sĕu n'ar fi putut avea acea putere, pecare o avea in adevĕr, décă el ar fi fost gata chiar de acum a rumpe de o dată, in urma descoperirei ce făcuse, relaţiunele sale cu casa cocóneĭ Varvariţa, a părăsi aşa fără incercare speranţele sale daurite. Gróza de o relaţiune cu o jucătóre de cărţĭ era fórte mare in inima sa, dar mai mare şi mai tare era amorul sĕu.

Sĕ decise pentru amênare, séu mai bine ḑis, pentru incercare şi execută indată decisiunea sa, ḑicênd:

— Ce credĭ, Domnule Pizmă, décă i s'ar povesti Dómnei Dode sórtea sêrmanei Iulcei, nu

s'ar lăsa óre de nefericitul obiceiŭ de a juca in cărţĭ.

Acéstă intrebare il surprinse fórte tare pe Vasilie.

— Cum viĭ la acéstă ideiă Domnule Dor, şi cu ce scop mĕ intrebĭ acésta? ingină el cam deconcentrat, căcĭ vorbele lui Severin i stricase tot conceptul, pe care il avea tocmai gata pentru convorbirea cu cumnată-sa.

— De ce să mai ţin laină un lucru, care şi aşa este destinat a deveni notoric, — respunse Severin cu vocea emoţionata. — Am de gând să mĕ căsătoresc aici, şi sĕ cer pe Dra Olimpia Dode de soţie. —

— Multă onóre pentru casa cumnate-mi, — dise Vasilie care sĕ reculescere, cu o voce dulcégă, — dar cât pentru pasiunea ei, sciu de bine că nu se va putea stinge prin o simplă naraţiune, fiă cât de copleşitóre. — Insĕ nu cred că acéstă pasiune a cumnate-mi, te va reţine de la pasul ce ţi-ai propus a face. Mijlocul cel mai simplu de a scăpa de colisiunĭ, ar fi, să te stabilescĭ in altă parte.

Acest mijloc i sĕ părea şi lui Vasilie cel mai simplu pentru a scăpa de concurenţa ameninţătóre,

și să mira numai, cum de nu sĕ gândise mai curĕnd la el.

— Sfatul Dtale ar fi fórte bun, décă nu i s'ar opune doue impregiurărĭ, — respunse Severin. — Mai intâiu nu voiesc să practisez a casă la noi. In alt oraș n'aș avea nicĭ un sprijin și sci prea bine, că un medic are la inceput mare necesitate de sprijin, mai cu sémă un medic insurat, decĭ sunt avisat a mĕ stabili in acel oraș de unde mi voi lua soția. Dar presupunĕnd chiar, că m'aș putea decide a-mĭ alege in altă parte câmpul meu de activitate, credĭ Dta, că fiind depărtat, aș putea trăi liniscit, avĕnd mereu gândul la neferic ita patimă a sócre-mele. Nu, Domnule colegă, mijlocul Dtale ar fi numai un paliativ, ér nu un leac tămăduitor. Mai bine voi incerca mijlocul meu.

— Adică voiesc să o aducĭ pe cumnată-mea prin vorbe acolo, ca să părăséscă plăcerea ei — observă Vasilie. — Mai sciĭ, póte că vei isbuti. Intru cât aternă de la mine, sunt cu plăcere gata a te ajuta. Te-ai ințeles deja cu cumnată-mea.

— Nu rĕspunse Severin, tocmai acum voiam să-i fac visită, si să pețesc pe Olimpia.

— Afacerea este una din cele mai delicate

— dise acum Vasile cu puţină sfieală, — şi eu îţ sunt prea necunoscut, deacă însĕ, mĕ ai onora cu încrederea Dtale, aşĭ vorbi eu cu cumnată-mea.

— Mĭ-aĭ lua o mare şi grea sarcină de pe suflet — exclamă Severin incântat de aceasta propunere.

— Dar de condiţiunea Dtale, nu a să-i pomenesc nimic, orĭ să-i pomenesc? — întreabă Vasile cu un zimbet fals pe buze.

— De care condiţiune?

— Să se lase de jocul de cărţi?

— Condiţiune? Nu sciu deacă acest cuvênt exprimă bine simţirile mele. Îmi pare că nu ar fi cuviincios a vorbi de condiţiunĭ din parte-mĭ... la acéstă ocasiune.. însĕ...

— Totuş ai dori, să fi fixat in acéstă privinţă, inainte de a te lega.

— Da, asta o doresc şi in acest sens cuventul condiţiune este fórte bine ales, căcĭ este o condiţiune pentru fericirea mea.

— In tot casul voi atinge dorinţa Dtale, nu voi insista însĕ prea mult asupra ei...

— Da, da, pentru ca să nu vatemĭ cumva pe Dómna Dodc.

— Și pentru că, la cele din urmă, totuș vei abstrage...

— Nicĭ de cum, fiind-că n'aș putea, chiar de aș sci că ar trebui să mor.

— O privire din ochiĭ blăjini ai Olimpieĭ va topi oțělul, cu care credĭ că ți-aĭ impresorat inima.

— O privire din ochiĭ dulci ai Olimpieĭ ar fi in stare a mě mâna in focul cel mai crâncen, dar nu va putea nicĭ o dată face, ca să uit de promisiunile sacre ce mi-am făcut, pe care le cunoscĭ și Dta, și pe cari le repețesc acum incă o dată.

— Voi stărui dară, a arangia lucrurile astfel, ca să nu ia un sfěrșit tragic — dise Vasilie tot cu acel zimbet fals pe buze. — Poftim de intră, am sosit la țelul nostru.

Severin fu cam alarmet prin cuvintele din urmă ale lui Vasilie. Acum pentru prima óră, in tot decursul introvorbireĭ sale cu el avu ca o presimțire despre falsitatea lui Vasilie. Déschidênd ușa care ducea in apartamentele Dómnei Dode, iș propuse a supraveghia de aprópe pe acest om, căruia din nefericire, se descopérise deja prea tare.

XII.

Visita.

Cocóna Varvarița nu era nicĭ de cum surprinsă de visita luĭ Severin, mai tare o surprinse, că venia cu cumnatul ei Vasilie.

Cocóna Varvarița poftĭ pe visitatoriĭ ei in salon. Trecuseră prin odaia in care erau fetele. Olimpia la vederea luĭ Severin deveni roșiă și plecă ochiĭ, ér Lucreția zimbi cu un aer triumfal.

In salon deschise cocóna Varvariță conservațiunea cu câteva observărĭ asupra timpuluĭ, cu acele frasĕ stereotipe și banale, care servesc tot de-a-una de introducțiune la convorbirĭ unde persónele séu n'au destul spirit pentru a vorbi despre alt ceva, séu sunt atât de preocupate, încât de sfiélă nu sĕ indur a atinge indată córda adeverată.

Cócóna Varvarița cunoscea prea bine scopul visiteĭ luĭ Severin, căcĭ Lucreția i spusese tóte cele petrecute cu ocasiunea societățeĭ de Domnișóre. Ea insĕ, se înțelege, nu putea deschide vorba.

Vasilie ar fi dorit prea mult sĕ-i vorbéscă cumnate-si intre patru ochĭ, mai nainte, până n'a apucat să-i spună Severin dorința sa; ér acest

din urmă dorea despre o parte să se înțelegă mai intâiu cu Octavia, despre altă înse, nu voia să lase pe Vasilie singur cu Dómna Varvarița.

Lucreția, sburdalnica, se pusese la ușa salonului și trăgea cu urechia. Putea se audă tóta conversațiunea căci acea ușa remăsese crepată.

Stetea cu degetul pe buză aruncând din când in când câte o privire, mișélcă, asupra Olimpiei care ședea fără mișcare, ca o statua de marmură, pe scaunul ei. Aceste priviri păreau a dice: „étă momentul solemn, in care se va decide sórtea ta, acum... acum... resună vorba cea mare....

Lucreția ascepta mereu la ușa, asceptă un minút, asceptă doue. Privirile ei nu mai exprimau alt nimic de cât nerăbdare. In fine sĕ uri și voi să sĕ retragă. Făcênd un pas spre acest scop, se atinse de ușă care produse puțin sgomot. Lucreția sĕ sperià, dar nu-și perdu cumpetul. Pentru a evita descoperirea necuviințeĭ ce făcuse, — ascultând pe la ușă, — sĕ resolvi și intrâ in salon.

— Am dorit prea mult — dise — să-i mulțămesc Dlui Doctor Severin Dor, pentru complesanța Dsale de erĭ, și să-lŭ rog tot odată de ertare, décă fără voia Dsale, prin apostrofara mea, l'am

adus in societatea nóstră. Cred — adause ea acum, adresându-se către mumă-sa, — că nu vĕ conturb in vr'o afacere.

Severin borborosi câteva cuvinte neinţeligibile de plăcere, de onóre etc. Cocóna Varvariţa nu scia, să sĕ supere, séu să sĕ bucure de presenţa Lucreţieĭ, numai Vasilie sciu indată ce sĕ facă.

— Cred că scumpul meu coleg — dise el — ar audi mai bucuros din gura Olimpieĭ, mulţămirile care-i aduceĭ tu Lucreţio. Rógă-lŭ să mérgă cu tine in cea laltă odaiă, ca amendoue impreună, Olimpia şi cu tine să-lŭ impăcaţĭ décă este cumva superat. La cuvintele din urmă surise.

— O, décă Domnul Doctor nu dispreţiuesce societatea nóstra, noi, adécă Olimpia şi cu mine il vedem bucuros, — sĕ grăbi a respunde Lucreţia.

Cocóna Varvariţa aruncà o privire desaprobătóre asupra fie-si

Severin era in cea mai mare nedumerire. Simţea, că Vasilie voiesce să remână singur cu Dómna Varvariţa. Décă i ar succede lui Vasilie acéstă intenţiune, apoi urmările ar fi fórte funeste pentru fericirea sa. Să refuse erăş nu putea nu-lŭ lasa buna-cuvenință, nu-lŭ lasă inima. Ingerul păzitor al amorului sĕu i dete o ideiă bună.

— Décă im permitețĭ — ḑise el cu o rară presență de spirit, — mĕ voi duce și voi aduce pe Dna Olimpia in mijlocul nostru, ca să ia parte și ea la conversațiunea nostră. Cu aceste cuvinte sĕ sculâ și trecu in odaia cea laltă.

In adevĕr acésta era cel mai bun mijloc pentru a scăpa din impasul neplăcut.

Dar omul propune și ḑeul Cupidon dispune.

— Domnișóră! — ḑise Severin intrând in odaia unde ședea Olimpia pe un scaun. — Domnișóră — ḑise el, apoi fu apucat de o sfiélă stranie. Nu sĕ indura a o provoca, așa de odata să vina cu dĕnsul in salon.

— Domnule — respunse Olimpia, schimbând la fețe, in asceptarea unei declarațiunĭ decisive din partea lui Severin,

Dar cum să ve reproducem intreținerea acestor doue ființe candide. Dicem intreținere, căcĭ décă am ḑice conversațiune nu ne am exprima bine. Amanțiĭ nu conversez in atari momente, nu vorbesc, nu articuléza cuvinte căcĭ limbagiul uman nu este încă in stare a reproduce sențiementele delicate și deliciose a lor doue inimĭ nevinovate, și mișcate prin puterea miraculósă a primului amor. Cuvintele ar-

ticulate sunt inlocuite prin limbagiul ochilor, prin gesturĭ, prin oftărĭ, prin palpitărĭ.

Olimpia și cu Severin percurseră intrégă scală a emoțiunelor sacrate ale unui amor iertat, terminând cu strângeră de mânĭ și culminând in preschimbul acelui fluid voluptos, care zace in culegerea primelor sărutărĭ, luate și date cu o ardóre mutuală.

Intimitatea acestor două inimĭ era consacrată prin acest gagiu eteric preschimbat intre ei.

— Vei fi a mea! Olimpia ingerul meu! — exclamă Severin.

— A ta! — șopti Olimpia.

Cu incetul i veni lui Severin resonul. Îș aduse a minte de temerile sale,le impĕrtăși și Olimpieĭ cu resuflarea comprimată de emoțiune, și povești istoria lulcei.

Olimpia sĕ infioră și sĕ intristă....

— De ce ai intrat aicĭ — intrebă Dómna Varvarița pe Lucreția, după ce eșise Severin din salon.

— Doar v'am conturbat — intrebă Lucreția

— Nu ne-ai conturbat — rĕspunse acum Dr. Vasilie, — căcĭ incă nu incepusem. Dar acum

mi-ai face o mare plăcere, décă te-ai duce și ai reține pe Doctorul Severin in cea laltă odaiă in societatea vóstră.

Lucreția, după cum scim, nu sĕ incredea in Dr. Vasile Pizmă, ba chiar sĕ temea de intențiunele sale rĕutăcióse. Ea simți și acum instinctiv, că el urmăresce vr'un scop vătămător intereselor sale. și sĕ decise a i sĕ opune din tóte puterile ei.

— Mamă — ḑise ea decĭ acum — eu tocmai d'aceia am intrat aicĭ, pentru a-i da Doctorului Severin ocasiune, ca sĕ vorbéscă singur cu Olimpia. Cred că n'am greșit și că-mĭ vei permite ai lăsa singurĭ.

— Nu sciu, décă se cade asemenea lucru, — observâ Vasilie.

— Să mĕ ierțĭ, Domnule cumnate, — replicâ Dómna Varvarița, care era puțin cam țifnósă, și nu putea sĕ sufere criticĭ și observărĭ, — să mĕ ierțĭ, cât despre cuviință, asta-i tréba mea a sci, ce sĕ cuvine și ce nu, in casa mea. Șeḑĭ aicĭ Lucreție, — sfîrși Dómna Varvarița sentința ei.

— O, o, se grăbi a exclama Vasilie, — nu te supera cumnățică dragă, eu n'am voit sĕ me ating câtuș de puțin de reputațiunea casei Dtale,

din contră, te-am apărat tot de-a-una, și chiar ađi diminéță in contra acestui Doctor Severin. —

— Aha, — cugetă Lucreția — étă că și-a dat in petec. sciam eu, că n'a venit de flori de měr, nenea Vasilie.

— M'ai apěrat in contra Doctorului Severin. Cum, ce fel, nu ințeleg. Décă m'ai apěrat, trebuie să fi fost atacată. Nu cred, nu sě póte, nu cred.

— Atacată și incă serios — replică Vasilie.

— Eu atacată — intrebă Domna Varvarița.

— Și incă de Doctorul Severin — adause Lucreția, care resimțea necesitatea de a combate pe Vasilie — ce aserțiune nepotrivită! Ar fi venit el acum in casă la noi, décă ar nutri ură séu rěutate către noi!

— Către voi! — exclamă Vasilie. — Dar ce te amestecĭ in vorba nóstră, și'm schimbĭ cuvintele mele. Eu n'am ḑis, că Severin ar avea vr'o rěutate către voi, ci am ḑis, că a atăcat pe mumă-ta. Orĭ ce ḑicĭ cumnată, nu-i atac décă cere, să te lașĭ de jocul de cărțĭ, căcĭ altmintrelea nu va lua pe Olimpia de nevastă. —

— Ah, ah, exclamă Dómna Varvarița, — cere Domnialui să mě las de jocul de cărțĭ, căcĭ

altmintre nu va lua pe Olimpia de nevastă. Dar e intrebarea, décă i voi da-o. Cine este Domnialui, ș'apoi de unde scie că joc in cărți, doar nu sunt o cartoforă, ca să-mĭ fi mers vestea până in țéra ungurescă. —

— De bună sémă i va fi spus nenea Vasilie — observă Lucretia care l'ar fi spintecat cu ochiĭ, décă ar fi putut.

— Așa-i, eu i-am spus, — sĕ grăbi a afirma Dr. Vasilie.

— Frumos prea frumos din partea Dumitale, — observă Dómna Varvarița cu o voce sécă.

— Dar ascéptă să audĭ — o intrerupse Vasilie, — sĕ audĭ de ce i-am spus. M'am intilnit cu el la casină, unde vedéndu-ne, cum jucam un ferbli, a voit sĕ fugă de noi, par'că ar fi dat de ciumă. Eu m'am luat după el, căcĭ așa mi sĕ făcea datoria, ca unui membru din comitetul casineĭ, ce sunt, l'am poftit sĕ-șĭ petrécă cu noi, dar el a dis, că nu póte suferi a audi măcar de ferbli, de cum a lua insuș parte la acel joc. Din vorbă una altă am aflat de la el că voiesce să-țĭ céră pe Olimpia de soție, dar numai cu condițiunea, adică décă-i vei promite că te vei lăsa de jocul de

cărţi. — „Nu pot suferi, ca vr'un membru al familieĭ mele să sĕ dea acesteĭ patimĭ injositóre. decĭ şi Dómna Dode iş va schimba năravul. décă voi deveni ginerele eĭ. — aşa îm ḑise el.

— Jocul de cărţĭ patimă injositore, aşa a ḑis Domnia lui, — erupse Dómna Varvariţa cu indignaţiune. — Adică, me numesce pe mine pătimaşă şi cu nărav şi ḑice că sunt injosită. Ce indrăznélă, ce obrăznicie! şi pe un asemenea om îl sufer la mine in casă!... Mĕ duc să-i spun părerea mea in faţă.

— Mamă dragă — sĕ rugă Lucreţia speriată, şi se sculă de pe scaun ca s'o oprească de a merge in odaia cea laltă, unde şi plecase.

— Lasă-me — sbieră Doamna Varvariţa şi mai iritată prin această impotrivire, şi smulgându-se din braţele fie-si intră in odaia invecinată.

Lucreţia aruncă o privire de ură nespusă asupra lui Vasile, — care remase pe scaun şi-şi freca mânile de bucurie — apoi merse iute după mumă-sa....

— De câte orĭ am rugat şi noi pe mama să se lase de acel joc urit, — ḑicea Olimpia tocmai în momentul când deşchise Dómna Varvariţa uşa.

— Așa — sbieră aceasta eșindu-și din fire la audul acestor cuvinte, cari părea a confirma împărtășirile lui Vasile — așa! — strigă ca fără nici o considerațiune, v'ați pus aici, ca să mĕ vorbiți de rĕu, frumos lucru. —

Severin sărise de pe scaun și privea uimit la muma Octaviei: ea inse, Octavia biciata fată, era atât de speriată, atât de consternate, incât nu găsise putere a se scula și ea.

— Domnule Severin, — sĕ ruga Lucreția, care intrase indată după muma sa, cu mânile impreunate și cu lacrimĭ in ochĭ, — te rog, nu i-o lua in nume de rĕu, mama este ațițată in contra Domniei-tale prin nenea Vasilie. Mama sĕ superă lesne, dar e bună de inimă, nu-i așa mamă, — se adresă ea acum către Dómna Varvarița, — că iț pare reu de ințéla Dtale.

— Eu? ferésca Dumnedeu, n'am ațițat pe nimeni in contra stimatului meu coleg — dise Vasilie din ușa salonului.

— Este drept séu nu, că voiescĭ să-mi punĭ condițiunea de a nu mai joca in cărțĭ, — intrebă Dómna Varvarița, puțin mai domolită.

— Dómna mea, — voi se incépă Severin.

Olimpia îĭ tăiă vorba. Iminența pericolului îĭ rĕdedese curagiul, pe care-lŭ perduse în primul moment.

— Mamă dragă, — ḑise ea cu pieptul palpitând. — Domnul Severin Dor, s'a logodit cu mine și eu m'am logodit cu el. Cred că veĭ binecuvênta pasul nostru, și că pentru fericirea nóstră, veĭ consimți de a aduce o schimbare în obiceiurile Dtale de până acum....

— Așa dar totuș este vorba de condițiunĭ...

— Nu, — condițiunĭ nu voiesce a-țĭ face nimenĭ, mamă dragă, — urmă de a se ruga Olimpia, — dar décă veĭ asculta la cele ce-țĭ voi spune, singură veĭ recunósce dreptatea nóstră.

Și Octavia se puse a enara cu o elocință rară, cu un foc admirabil, cu cuvinte pătrunḑétóre, istoria sĕrmaneĭ Iulceĭ, pe care o auḑise cu câteva momente mai nainte din gura gineruluí ei.

Până și Vasilie, cel cu inima pestriță, fu adêvĕ mișcat prin depingerea minunată a acelei tragediĭ, pe care o cunoscea deja, șĭ pe care o cunóscem și noi toțĭ din gura lui Severin.

Cu atât mai mare efect produse asupra Dómnei Varvarița, care avea o inimă duiósă și impresionabilă.

— Vě promit, că nu mě voi mai atinge nici odată de cărţile afurisite — exclamă ea in primul extas cu lacrimĭ in ochĭ.

Fetele ei o imbrăţoşară cu foc. Severin i sărută mâna cu emoţiune.

— Ce desnodare fericită — ḑise acum Vasilie cu vocea dulcégă, — ce bine im pare, că familia vóstră a câştigat un membru atât de distins, precum este Domnul coleg — cu aceste cuvinte sě duse, căcĭ nu mai avea ce sě caute in mijlocul acestor persóne, intrunite acum in deplină intimitate.

XIII.

Temerĭ.

— Ne-au poftit Dómna Varvara pe astă séră in societate la Domniaei — ḑicea Olimpia oftând.

— De ce oftezĭ, — intrebă Ilie Mogoşan, — destul aţĭ petrecut in preună, tu şi cu Severin! Puţină variaţiune este bună, să mai eşiţĭ şi voi o dată in lume! Orĭ sunteţĭ geloşi uniĭ de alţiĭ! —

— N'are pentru ce să fiă gelósă Olimpia de mine, — observă Severin — și nici nu cred, că este, precum nu sunt nici eu de ea. —

— Am oftat? — intrebă Olimpia cu distracțiune. — Décă am oftat mĭ-am trădat fără voie temerile mele.

— Să póte să fiĭ gelósă — exclamă Lucreția, — te-aș compătimi, décă ai fi și încă in asemenea grad. —

— Nu-i vorbă de gelosiă, — replică Olimpia, — ci de o presimțire funestă, care mĕ preocupă merĕu. Mĭ-e frică, că mama va uita de promisiunea ei, și că va juca in cărțĭ la cocóna Varvara, unde de obiceiu sĕ intrunesce societatea de jucătorĭ și jucătóre.

— Acéstă temere o am și eu — afirmă Lucreția, — dar, de și mĭ-e destul de neplăcută, nu mĕ neliniștesce de loc. —

— Adică, credĭ că să va stăpini mama, — intrebă Olimpia, — și nu va juca. —

— Ba nu cred, insĕ chiar décă ar uita de promisiunea ei, ce rĕu ar fi, — observă Lucreția.

— Un rĕu mare, un rĕu nespus — dise Severin cu fața seriósă, — căcĭ ar fi o pedecă grea pentru fericirea mea. —

— Doar nu voiescĭ să dicĭ — intrebă Ilie. — că ai strica din acest incident, logodna. —

— Asta n'am voit să dic, dar...

— Are dreptate Severin, — adause Olimpia, — ce traiu am avea, décă ar trebui să purtăm necurmat grijă după mama. Și eu sunt pe deplin invoită, ca sĕ nu ne căsătorim, până ce nu ne vom convinge pe deplin, ca mama s'a lăsat cu totul de cărțĭ. —

— Ar fi mai bine, décă nu ne-am duce in acea societate, — observă Lucreția.

— Asta nu sĕ póte, nu trebuie să o contrariăm pe mama, — respunse Ilie, — căcĭ ar fi mai reu, s'ar supera. —

— Nicĭ eu nu sunt de părere, ca s'o reținem pe mama din tótă societatea, — dise Severin. — Astădi s'ar putea dórĭ, la altă ocasiune insĕ nu s'ar mai putea și așa ar fi cu atât mai rĕu. Mĕ voi duce chiar și eu, cu tótă aversiunea mea in contra cărților, mĕ voi duce, ca să fim cu toțiĭ de fată, la prima incercare a mameĭ. Presenta nóstră o va reține póte, aducêndu-i a minte de promisiunea Domnieĭ. Inceputul este mai greu, să sperăm, că nu va sucomba la prima ocasiune.